

Dış ticaret firması tarafından, yurtdışından olan alacağa ilişkin ayrılan şüpheli ticari alacak karşılığı tutarının yurtiçi üretici firmaya yansıtılması halinde, üretici firmanın karşılık ayırıp ayıramayacağı ile yansıtma işleminde KDV uygulaması hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	50426076-130[2016/20-1310]-4334
Tarih	16.01.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

KAYSERİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 50426076-130[2016/20-1310]-4334

16.01.2020

Konu : Yurtdışındaki müşteriden alacağın tahsil edilememesi durumunda ayrılan şüpheli alacak karşılığının üretici firmaya yansıtılması hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formu ve eklerinin incelenmesinden; üretici konumunda olan şirketinizin yurtdışı satışlarının dahil olduğunuz grup içinde yer alan bir dış ticaret firması aracılığı ile yapıldığı, bu satışlara ilişkin kar paylaşımında 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (4/ç) bendinde belirtilen kar bölüşüm yönteminin kullanılmakta olduğu, dış ticaret firmasının bulmuş olduğu yurtdışındaki müşteriyi şirketinizin onaylaması durumunda satış işleminin dış ticaret firması aracılığı ile gerçekleştirildiği, dış ticaret firması ile yaptığınız sözleşme gereği asıl alacaklının şirketiniz olduğu ve yurtdışı satışlarda alacağınızın dış ticaret firması tarafından takip edildiği, alacağın tahsil edilememesi durumunda dış ticaret firmasının bu alacağa karşılık ayırdığı, tahsili şüpheli hale gelen ve karşılık ayrılan

alacakların şirketinize isabet eden kısmının (dış ticaret firmasının şirketinizden alış bedelinin) şirketinize yansıtıldığından bahisle, dış ticaret firması tarafından bu yurtdışı alacakla ilgili şirketinize şüpheli ticari alacak karşılığı için yansıtma faturası düzenlenip düzenlenmeyeceği ile fatura düzenlenecek olması durumunda KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

I- 3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

- 1/1 inci maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,
- 10/a maddesinde, mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde malın teslimi veya hizmetin yapılması anında vergiyi doğuran olayın meydana geleceği,
- 20 nci maddesinde, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği

hükme bağlanmıştır.

Buna göre, teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedelin alıcılardan tahsil edilip edilememesi, bu bedel üzerinden hesaplanacak KDV'nin beyan edilmesine engel teşkil etmemektedir.

Ayrıca, yurtdışındaki müşteriden tahsil edilemeyen tutarın satıcıya yansıtılması işlemi herhangi bir mal teslimi veya hizmet ifasının karşılığı olmadığından söz konusu işlem KDV'nin konusuna girmemektedir.

II- 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU UYGULAMASI

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 3/B maddesinde, "*İspat: Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır...*

İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.",

- 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, "*Vergi kanunlarıyla kabul edilen haller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna mütaallik özel mukaveleler vergi dairelerini bağlamaz.*",

- 323 üncü maddesinde, "*Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;*

1. Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;

2. Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar;

şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.

Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kar zarar hesabına intikal ettirilir."

hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, ticari kazancın elde edilmesi veya idame ettirilmesi ile ilgili olarak dava veya icra safhasında bulunan alacaklarla, yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş olan dava ve icra takibine değmeyecek derecedeki küçük alacaklar şüpheli alacak sayıldığından maddede belirtilen şartları taşıyan alacaklar için karşılık ayrılması mümkün bulunmakta olup, bu şartlardan herhangi birisinin mevcut olmaması halinde ise şüpheli alacak kaydına imkan bulunmamaktadır.

Ayrıca, şüpheli alacak karşılığı ayrılmasında temel unsur, ortada bir alacağın söz konusu olması ve bu alacağın tahsilinin şüpheli hale gelmiş bulunması olup, Kanunun 323 üncü maddesinde bir ayırım yapılmaksızın ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla dava ve icra safhasında bulunan bütün alacaklar için karşılık ayrılabilmesi öngörülmüştür.

Buna göre, somut durumda, dış ticaret firması tarafından yurtdışına yapılan satışlardan kaynaklı alacaklar dolayısıyla Kanunun 323 üncü maddesi kapsamında karşılık ayrılabilmesi, şartlarında varlığına bağlı olarak yurt dışı satışı yapan alacaklı şirket konumundaki dış ticaret firmasına ait bulunmakta olup, dış ticaret firmasının yurt dışından alacağın tahsil edilemediği gerekçesiyle şirketinizce mezkûr madde kapsamında karşılık ayrılabilmesi mümkün değildir.

Bununla birlikte, bahse konu malların dış ticaret firmasına satışa ilişkin alacak tutarınızın ancak dış ticaret firmasından tahsil edilememesi halinde, bu alacaklar için dış ticaret şirketi nezdinde gerekli dava ve icra takibine başlanmasına bağlı olarak karşılık ayırabileceğiniz tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026